

เทศน์เช้า วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ โยมชวนชวากันมา ชวนชวากันมาเพื่อความสุขของหัวใจ ของตน โยมเป็นผู้ที่ฉลาด คุณิ คนเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เขานับถือ พระพุทธศาสนาด้วยการยกมือท่วมหัวแล้วบอกว่าเป็นชาวพุทธ แต่การเป็นชาวพุทธของเรา เรา ชวนชวากันมา เราชวนชวากันมา อาหารอยู่บนสำหรับ ใครได้ตัดอาหารนั้นใส่ปากของตน คนนั้นจะอิ่มท้อง อาหารบนสำหรับนั้น สาธุ! ฉันได้กินแล้ว นั่นเป็นเรื่องของเขา อยู่ที่คนฉลาด หรือคนโง่เงา ถ้าคนฉลาดเขาชวนชวากันมา

คุณพระสิ พระเราประพฤติปฏิบัติ ถ้าตั้งใจ ตั้งใจแล้วก็รอกคอย รอกคอยไปเถอะ รอกคอย จนกว่าจะตายไป แต่ถ้าตั้งใจแล้วชวนชวากันมา เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนาเพื่อหัวใจของเรา หัวใจ ของเรา เราเป็นคนจัดการ เราเป็นคนพลิกแพลง เราเป็นคนตบแต่ง เราทำหัวใจเราให้ประเสริฐ ขึ้นมา

เวลาหัวใจมันประเสริฐขึ้นมานะ สิ่งมีชีวิตๆ สิ่งมีชีวิตมันมีความสุขความทุกข์ของมัน แร่ ธาตุมันไม่มีชีวิตของมันไง วัตถุธาตุตั้งอยู่นั่นละมันไม่มีชีวิต ไม่มีความรู้สึกหรือ แต่สิ่งที่มีชีวิต สิ่งที่มีชีวิตมันรู้สุขรู้ทุกข์ของมันนะ แล้วหัวใจดวงนี้มันเป็นสิ่งที่ยื่นว่ายตายเกิดในวัฏฏะ สิ่งที่ยื่นว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เกิดเป็นมนุษย์ไง เกิดเป็นมนุษย์มีศักยภาพ ถือปฏิญาณว่าตัวเองเป็น สัตว์ประเสริฐ จะย้ายเขาไปทั่ว ย้ายเขาไปก็เท่ากับย้ายหัวใจของตน เพราะหัวใจของตนได้สร้าง เวนสร้างกรรมมาทั้งนั้น

วันนี้วันพระนะ วันพระ เราไปวัดไปวา กัน ไปวัดกันมาเพื่อหัวใจของเราไป เพื่อหัวใจ ของเราๆ แล้วอยู่บ้านไม่มีหัวใจไซ้ไหม อยู่บ้านก็มีหัวใจไป แต่หัวใจอย่างนั้นหัวใจของโลก หัวใจของโลกมันคิดตามแต่ปฏิญาณะของตน คนถ้ามีปฏิญาณะขนาดไหนมันคิดของมันไป ขนาดนั้นนะ

แต่ถ้าเรามีศึล มีสมาธิ มีปัญญา เห็นใหม่ คิดน้อยๆ หน่อย คิดแล้วกว้านเอาฟืนเอาไฟมาใส่ในหัวใจของเรา แต่เวลาจะคิด คิดถึงสังขรรณสี สังขรรณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นสังขรรณนะ การเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะมันมีจิตตินิสัยมา ได้เกิดมาเป็นมนุษย์นะ เกิดมาแล้วเกิดมาด้วยศักยภาพของความเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์ มนุษย์ ในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุดใจ แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่ไหนล่ะ

เวลาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ คูสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว แว่นแคว้นต่างๆ เขายังรบทัพจับศึกกันอยู่นั้นใจ ถ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าชายสิทธัตถะก็ต้องรบราฆ่าฟันกับเขาไปเพื่อป้องกันแว่นแคว้นของคุณ

วันนี้วันสำคัญเป็นวันจักรีฯ ใจ วันจักรีมันมาจากไหนล่ะ วันจักรีก็วันสถาปนาไปสถาปนาประเทศชาติใจ ประเทศชาติ นิติรัฐฯ ผู้ที่มีอำนาจรัฐใจ ผู้ที่คุ้มครองดูแลรักษาแว่นแคว้นนี้ใจ รักษาแว่นแคว้นไว้ให้ใครล่ะ รักษาแว่นแคว้นไว้ให้พวกสัตว์ตาดำๆ นี้ใจ ไอ้สัตว์ตาดำๆ มันก็เรียกร้องสิทธิของมันใจ แต่เรียกร้องสิทธิขึ้นมา มันรวมตัวขึ้นมาไม่ได้ ไม่เป็นกองทัพไม่เป็นมวลชนขึ้นมา มันจะรักษาแว่นแคว้นของมันไม่ได้ใจ สิ่งที่รักษาฯ

วันนี้มันสำคัญตรงไหนล่ะ สำคัญเพราะว่าสิ่งที่เราเกิดเป็นชาวพุทธ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดเป็นชาวพุทธ เกิดในแว่นแคว้นนี้ใจ ถ้าแว่นแคว้นนี้เขามีสิ่งใดเป็นแว่นแคว้นล่ะ เราเสียสละเลือดเนื้อเชื้อไขปกป้องมา เราเกิดมา เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดในแว่นแคว้นนี้ เราต้องมีความกตัญญู พลเอกเปรมบอกว่าต้องกตัญญูกับแผ่นดินใจ

แผ่นดินเกิดฯ เราเกิด พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกใจ เราเกิดจากพ่อจากแม่นะ ถ้าไม่มีพ่อไม่มีแม่ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ไม่ได้หรอก มันไปเกิดมันก็ไปเกิดเป็นไวรัสนั่นนะ มันไปเกิดเป็นสิ่งมีชีวิต แต่มันไม่ได้เกิดเป็นมนุษย์หรอก ถ้ามันเกิดในโอปปาติกะมันก็ไปเกิดบนเทวดา อินทร์ พรหมของเขาใจ

นี่เกิดจากพ่อจากแม่ พ่อแม่เป็นพระอรหันต์ของลูกใจ ถึงจะดิจะเลวอย่างไรท่านก็ให้ชีวิตนี้มา ชีวิตนี้เป็นของของท่าน แต่เป็นของของท่านด้วยสิทธิ์ใจ ด้วยสิทธิ์ แต่ท่านก็ไม่มีอำนาจจะ

มาบริหารจัดการชีวิตเราได้ตลอดไป เราถึงต้องพยายามฝึกหัดใจของเราไป พัฒนาของเราให้เป็นคนดีไป

ถ้าเป็นคนดี ทุกคนชอบของดี ทุกคนต้องการของดี ถ้าเราเป็นคนดี ทุกคนก็ต้องการให้เราเป็นพรรคเป็นพวกไป แต่ถ้าเราเป็นคนร้าย เราเป็นคนที่ไม่ดี ทุกคนเขารังเกียจ นี่ไง เขาเกิดมาคูลี พูดถึงวันจักรี เขาสถาปนา เขาปกครอง เขาดูแล เขาดูแลให้ความสงบร่มเย็นไป เราก็ต้องกตัญญูไป ถ้าเรามีความกตัญญู กตัญญูกับแว่นแคว้น แล้วกตัญญู สิ่งที่ได้ตอบสนองกลับมาไป ถ้าแว่นแคว้นนั้นเจริญรุ่งเรือง แว่นแคว้นนั้นอุดมสมบูรณ์ ไปที่ไหนโชว์เขาทีเดียวยล่ะ ฉันทเกิดชาติ นั้น ชนชาตินั้น มนุษย์มันก็จะแข่งขันกันไป

แต่ถ้าเราเกิดในแว่นแคว้นนั้น ได้ความภูมิใจไป เกิดในประเทศอันสมควร เกิดจากพ่อจากแม่ พ่อแม่ให้ชีวิตนี้มา ให้ชีวิตนี้มาแล้วอยู่ในชนชาตินี้ อยู่ในแผ่นดินนี้ อยู่ในแผ่นดินนี้ นะ แผ่นดินของชาวพุทธไป คูลี พระเจ้าตากฯ พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกฯ ถวายแผ่นดินนี้แก่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทั้งนั้นนะ แผ่นดินนี้ถวายแก่พระพระพุทธศาสนา แล้วพระพุทธศาสนา ถ้าพระพุทธศาสนา มันพระพุทธศาสนาที่ไหนล่ะ

ศาสนาประจำชาติ ศาสนาประจำชาติ ดันรันทันเหลือเกินไป

หลวงตาท่านบอกศาสนาประจำหัวใจไป ถ้าหัวใจเป็นคนดี หัวใจที่ร่มเย็นเป็นสุข หัวใจที่มันมีแต่ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน มันร่มเย็นเป็นสุขทั้งนั้นนะ

เวลารบทัพจับศึก เวลาเขาจะยุแหย่ให้แตกมาจากภายใน ถ้าภายในมันแตกแยก มันแตกสามัคคีกัน แว่นแคว้นนั้นรักษาไว้ไม่ได้หรอก รักษาไว้ก็ด้วยความเต็มใจ แต่แว่นแคว้นนั้นเขามีแต่ความผูกพัน เขามีแต่ความเมตตาต่อกัน เขามีแต่น้ำใจต่อกัน ให้ดีเข้ามาเถอะ ให้ดีเข้ามาเถอะ นี่ศาสนาประจำหัวใจ ถ้าหัวใจมันคืออยู่แล้วไป ให้มันดีเข้ามาเถอะ ตีอย่างไรหัวใจนี้มันก็นับถือพระพุทธศาสนา ถ้ามันศาสนาในหัวใจไป แต่ถ้าหัวใจ หัวใจมันเกิดที่ไหนล่ะ เกิดจากผู้นำ

ถ้าผู้นำอยู่ในศีลในธรรม ผู้นำที่ดี เราเองเราก็ชื่นใจ ผู้นำที่มีมิจฉาปฏิฐิ ผู้นำที่เห็นผิด แล้วก็จะพาออกนอกกลุ่มนอกรทางนะ ไอ้คนที่เขามีหัวใจของเขาเนะ เขาเห็นแล้วเขาก็เศร้าใจ นี่เวลามันเป็นไป องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกศาสนาไม่มีใครทำร้ายหรอก คนที่จะทำลายพระพุทธศาสนาก็บริษัท ๔ เรานี้แหละ ถ้าพูดให้ละเอียดเข้าไปก็พระนี่แหละ ถ้าไปทำลายไป

นี่ศาสนาประจำชาติๆ แล้วพฤติกรรม การกระทำของคนนั้นนะ ถ้าศาสนามันร่มเย็นมันก็ต้องร่มเย็นให้เห็นสิ ธรรมเนียมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามันจะพัดซากศพเข้าฝั่ทั้งหมดแหละ สิ่งที่เหลือไหล สิ่งที่ใช้ไม่ได้อยู่ในพระพุทธศาสนา ถึงเวลาแล้วมันจะพัดเข้าสู่ฝั่ทั้งหมดแหละ มันไม่มีอยู่ในทะเล ไม่อยู่ในมหาสมุทรนั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าหัวใจมันสะอาดบริสุทธิ์ขึ้นมาแล้ว ถึงเวลาเป็นคราวๆ สิ่งใด สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา ถ้าเป็นอนัตตา พระศรีอริยเมตไตรยจะมาตรัสรู้ข้างหน้านะ แต่พระศรีอริยเมตไตรยมาตรัสรู้ข้างหน้าเราเป็นชาวพุทธเราศึกษาแล้วนะ เราก็จะรอไปเป็นพระอรหันต์ตอนสมัยนั้นไง สมัยพระศรีอริยเมตไตรย

แล้วเราถามว่า แล้วมีสิทธิ์อะไร มีสิทธิ์อะไร

ถ้ามีสิทธิ์อะไร เราก็ต้องทำตั้งแต่ตอนนี้ไง มันอยู่ที่ต้นทุน ต้นทุนใครทำอะไรมันก็ได้สิ่งนั้นตอบสนอง ถ้าทำอะไรสิ่งนั้นตอบสนอง ในปัจจุบันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า กิ่งพุทธกาลศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ถ้าศาสนาจะเจริญ เจริญที่ไหน เจริญในสังฆกรรม สังฆกรรม พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ เธอจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเกิด อย่างมีสิ่งอื่นเป็นที่พึ่งเลย

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราอยู่ในป่าในเขาท่านมีคุณธรรมในหัวใจของท่าน ท่านมีความสงบใจ ท่านมีความสงบ ท่านมีความสุขของท่านในหัวใจของท่าน วิมุตตिसุข มันสุขในหัวใจนั้นนะ ถ้ามันสุขในหัวใจนั้น มันไม่ใช่หมาจู้เรื้อน มันมีแต่ความสุข ความสงบ ความระงับ ถ้าความสุข ความสงบ ความระงับนั้น ธรรมอันนั้นๆ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมอันนั้นใจ

เราก็แสวงหาธรรมนะ ตอนนี้อยู่ในหัวใจของเรา เราชวนขวย เราต้องการใจ แต่เราต้องการมันมีแต่ไฟแต่ไฟไฟ ถ้ามีแต่ไฟแต่ไฟขึ้นมา ไฟกับไฟมันไปเจอไฟกับไฟมันก็เข้ากันได้ง่ายไฟกับไฟพอไปเจอน้ำดับไฟ น้ำดับไฟ น้ำดับไฟมันคืออะไรละ ศีล สมาธิ ปัญญา ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้ามันเป็นความปกติของใจ ถ้าใจปกติ แล้วศีลก็ถือต่างกัน ถ้าถือต่างกัน มีความเห็นต่างกัน ทิฏฐิमानะมีความเห็นต่างกันมันก็เป็นนานาสังวาส ถ้านานาสังวาส ความเห็นต่างๆ กัน แต่ก็มิใช่เป้าหมายอันเดียวกัน เป้าหมายอันเดียวกันคือนับถือพระพุทธศาสนาเหมือนกัน

พระพุทธรูปศาสนาสอนที่ไหน ก็สอนถึงพุทธะ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน แล้วมันตื่นไปหมดละ ถ้ามันตื่นขึ้นมา มันตื่นตัวขึ้นมามันจะมีสิ่งใดละ เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติของท่าน เวลามันสว่างโพลงจากภายใน ถ้ามันสว่างโพลงจากภายใน มันเหนือโลก สิ่งใดมันเข้าไปเกาะเกี่ยวสิ่งนั้นไม่ได้เลย

คำว่า “ความสุขๆ” ถ้าความสุขเหนือโลกแล้ว ไอ้ของที่อยู่ในโลกนี้มันจะมีค่าตรงไหนละ ไอ้ของมีค่าที่เราแสวงหากันอยู่นี้ โลกธรรม ๘ มันจะมีค่าขึ้นมาได้อย่างไรละ ถ้าคนที่มันมีค่า มันจะเหลียวมามองไหม คนที่เขาพ้นไปแล้วเขาจะเหลียวกลับมามองโลกนี้ไหม มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มีลาภเสื่อมลาภ ไอ้ที่มียศลาภบรรดาศักดิ์บ่าบอคอแตกกันอยู่นี้ แล้วบอกว่ามีคุณธรรมในหัวใจ คุณธรรมมันบ่าบอคอแตกขนาดนั้นหรือ คุณธรรมมันพ้นจากโลกไป พ้นจากโลกไปมันเหนือโลก ใครจะรู้ใครจะเห็นมันเรื่องของเขา เรื่องของเขาเพราะอะไร เพราะว่าใจมันบอด

คนใจบอดนะ พอคนใจบอดแล้วมันเกิดทิฏฐิมานะของมัน ถ้ามันเกิดทิฏฐิมานะของมัน สิ่งใดถ้ามีความพอใจของตน อันนี้เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ถ้าสิ่งใดไม่พอใจของตน อันนี้ไม่ใช่ แต่เวลาพ่อแม่ที่เลี้ยงลูกมา ลูกของเราแต่ละคนมันมีความรู้ความเห็นแตกต่างกัน สังคม จริตนิสัยของคนมันแตกต่างกันไปมากกว่านั้นอีก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถึงบอกว่าแม่แต่ทำความสงบของใจก็ต่อ ๔๐ วัชการ ๔๐ วัชการแยกออกไปเพราะให้ตรงกับจริตนิสัยของแต่ละบุคคล ถ้ามันตรงจริตนิสัยของใคร คนนั้นก็ประโยชน์ของเขา นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยนี้ไว้ให้แก่สัตว์โลก อนุปูปพิภดา ให้เขาเสียสละทานของเขาก่อน ถ้าเขาไม่เสียสละทานของเขา เขาไม่ยอมเปิดหัวใจของเขา เขาจะรับสิ่งที่ป็นสังฆกรรมอันนี้ไม่ได้เลย ถ้าเขาเปิดใจของเขา เขาเปิดใจของเขา ถ้าเขาเปิดใจของเขา เขาจะรับฟังเหตุผลของคนอื่น ถ้าเขาฟังเหตุผลของคนอื่น คนอื่นนะ ยังไม่ใช่ธรรมนะ ถ้าเป็นธรรม เป็นสังฆกรรมที่เป็นความจริงมันกังวานอยู่ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา สิ่งที่มีมันเป็นสังฆกรรมๆ แต่มันอ้างสังฆกรรม อ้างอิง คำว่า “อ้าง” บัง บังเงา เอาสิ่งนั้นอ้างว่าเป็นธรรมๆ ไอ้ตัวข้างใน ไอ้ตัวขุ่นมัวอยู่ในอันนั้นมันจะหาเหยื่ออยู่นั่น

ถ้ามันเป็นความจริง ถ้าเป็นความจริง สิ่งที่เป็นสังฆกรรม สังฆกรรมอันนั้น เราต้องการอันนั้น ถ้าต้องการอันนั้น วันนี้วันพระ วันพระ พระผู้ประเสริฐ แล้วหัวใจเราประเสริฐไหม ถ้าหัวใจเราประเสริฐนะ มันต้องเหนืออารมณ์ความรู้สึกของเราทั้งหมดถ้ามันประเสริฐ ไอ้ที่มันอยู่ได้ อารมณ์ มันอยู่ได้ความรู้สึก มันประเสริฐตรงไหนละ มันอยู่ในได้อุ้งเท้าของกิเลส มันอยู่ในได้อุ้ง

เท้าของพญามาร หัวใจของเราที่ผู้ประเสริฐ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานที่มันจะประเสริฐ มันอยู่ในอุ้งเท้า
ของใคร

แต่ถ้ามันอยู่ในธรรมๆ เวลาอยู่ในธรรม ธรรมคือธรรมชาติ ธรรมชาติ ภาวสวะ คือ
สถานที่ ภาวสวะคือภพ สถานที่ต่างๆ มันโดนทำลายหมดแล้วมันจะไปเหยียบย่ำตรงไหน มาร
จะรื้อคันเจอได้อย่างไร ให้มันแสวงหา ให้มันรื้อคันตามคันคว่ำใน ๓ โลกธาตุ ให้มันพบให้มัน
เจอ ถ้ามันเจอ มันเจอมันก็เจอแต่ ๓ โลกธาตุ ไม่เจอธรรมชาติอันนั้น ถ้ามันเจอธรรมชาติอันนั้น
มันจะเหยียบย่ำได้ไหม อุ้งเท้าของกิเลสของพญามารมันจะเหยียบธรรมชาติอันนั้นได้ไหม มัน
เหยียบอันนั้นไม่ได้ มันรื้อคันสิ่งนั้นไม่เจอใจ ถ้ารื้อคันสิ่งนั้นไม่เจอ ถ้าผู้ประเสริฐ ประเสริฐที่นี้
ไง

แต่นี้มันไม่ประเสริฐ มันอยู่ในอุ้งเท้าของพญามาร ใจ แล้วก็ปากเปียกปากแฉะนะ ถ้าปาก
เปียกปากแฉะ อันนั้นมันเรื่องของโลก คำว่า “เรื่องของโลก” นะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เราเกิด
มาเป็นมนุษย์ โลกทัศน์ มันต้องมีที่มาที่ไป ถ้ามันที่มาที่ไป คูสิ ทางวิชาการอะไรใครเป็นเจ้าของ
ลิขสิทธิ์ของเขา มันก็เป็นสิทธิของเขาตลอดไป ไอ้ความคิดของเรา ความคิดของเรามันอยู่ที่ใจ
ดวงนี้เท่านั้น มันไม่เกิดจากใจดวงอื่น ใจดวงอื่นเขาคิดของเขาดวงอื่น เวรกรรมมันลงที่ใจดวง
นั้น ถ้าเวรกรรม ภาวสวะ ภพ สถานที่ที่มันเกิด แก่ เจ็บ ตายใจ แล้วความคิดมันเกิดจากตรง
นั้นนะ ถ้าความคิดเกิดจากตรงนั้น แล้วเวลาเราทำความสงบเข้าไป จิตดวงนั้นมันสงบ ถ้ามันสงบ
เข้ามา สงบระงับมันจะมีความสุขของมัน สุขเพราะอะไร เพราะมันไม่มีพิน ไม่มีไฟ ไม่มีอุ้ง
เท้าอันใดมาเหยียบย่ำมัน ไม่มีอุ้งเท้าใดมาอำนาจเหนือมัน ใจ ถ้าไม่มีอุ้งเท้าสิ่งใดอำนาจเหนือ
มัน นั่นละสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ นี้สถานทีๆ

ที่ว่าว่างๆ ว่างๆ...ว่างๆ มันต้องมีผู้รู้ ว่างๆ มันต้องมีสติ ว่างๆ มันต้องมีผู้จัดการ ถ้า
ผู้จัดการนั้น ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนามันจะเกิดขึ้นตรงนั้น ใจ ถ้ามันเกิดขึ้นตรงนั้น นี่ปัญญาเรา
เกิดๆ

ปัญญา ถ้าปัญญาภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา สิ่งที่สัตยชาติญาณ ปัญญาจะ
เกิดจากเวรจากกรรม จากเวรจากกรรมมันอยู่ที่ความชอบใจ ความชอบความพอใจของเรา สิ่งที่
ชอบ นี่สัตยชาติญาณ สัตยชาติญาณนะ จี้โลก จี้โกรธ จี้หลง คนเรามันมีนิสัยของมันมา สิ่งใด
ถูกใจพอใจนี่ชอบ สิ่งใดขัดใจ ไม่พอใจ เราไม่ชอบ นี่พูดถึงความคิดอย่างนี้มันคิดแบบโลกๆ ใจ

แล้วถ้ามันสงบเข้ามามันพ้นจากอุ้งเท้า พ้นจากพญามาร แล้วพ้นแล้วทรงไว้ด้วยสัมมาสมาธิ ถ้ามันพ้นมาแล้ว ถ้าไม่ทรงไว้มันเป็นมิจฉา

มิจฉาคืออะไร มิจฉามันไม่ยกเข้าสู่มรรค มิจฉามันไม่เป็นสัมมาทิฐิ ไม่เป็นความเห็นถูกต้องดีงาม ถ้าเป็นความเห็นถูกต้องดีงาม เห็นถูกต้องดีงามตรงไหน เห็นถูกต้องดีงามด้วยกำลังของตน ด้วยสติของตน ด้วยปัญญาของตน ถ้าด้วยปัญญาของตน เวลาสว่างโพลง สว่างโพลงจากกลางหัวใจใจ วิธีการทั้งหมดซึ่งเข้ามา ซึ่งเข้ามาที่หัวใจ ใ้หนีไปทะเลาะกันที่วิธีการใจ

วิธีการสารขเอาไว้ทำมาเถอะ คุณิ เวลาประพฤติปฏิบัติอะไรถูกใหม่ ถูก ขอให้ปฏิบัติเถอะ สำหรับอาหารขอให้ชิม ขอให้ชิม ขอให้ดัก ถ้ามันชิมมันดักแล้วมันจะรู้ว่ารสอาหารมันเป็นอย่างไร รสอาหารไม่เคยชิม ไม่เคยดักเลย แต่บอกว่า โอ้โฮ! ของฉันนี่ถาดทองคำ คุณิ สำหรับทองคำอาหารประเสริฐ แต่ไม่เคยกิน ไม่เคยได้ลิ้มรสเลย

ขอให้กินเถอะ กินสักคำหนึ่งเถอะ พอกินแล้วมันจะรู้ว่ารสชาติเป็นอย่างไร นี่ก็เหมือนกัน ขอให้ปฏิบัติเถอะ ผิดถูกค่อยว่ากัน อาหารถูกปาก อาหารไม่ถูกปาก อาหารกินไปแล้วมันจะเป็นพิษเป็นภัย ขอให้ทำเถอะ

นี่ใจ ครูบาอาจารย์เราท่านถึงพูดตรงนี้ ขอให้มีผู้ประพฤติปฏิบัติเถอะ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้เลย ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม โลกนี้จะไม่ว่างจากพระอรหันต์เลย เราก็อยากจะเป็นพระอรหันต์กัน เราก็คั่นคว่ำกัน พยายามชวนขวยกัน แล้วชวนขวยขึ้นมาตะครุบเงาทั้งนั้นนะ แต่ถ้าหยุดนิ่ง หายใจเข้านิกพุท หายใจออกนิกโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ หยุดนิ่ง คั่นคว่ำในใจของเราใจ คั่นคว่ำจากใจดวงนี้ คั่นคว่ำจากใจที่ขี้ทุกข์ขี้ยาก ถ้าคั่นคว่ำจากมัน ได้มันจะเป็นสมบัติของเรา อัดตสมบัติ มันอยู่ที่ใจนั้น

หลวงตาท่านพูดประจำ ธรรมะในหัวใจของท่านเปิดเผยให้คนอื่นเห็นไม่ได้ เพียงแต่กิริยาของธรรม คือท่านแสดงออกมา

นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นคุณธรรมของเรา มันเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตทิฐิโก มันเป็นกลางหัวใจ มันเป็นนามธรรมที่จะเปิดเผยออกมาได้อย่างไร แต่เปิดเผยได้ด้วยคนที่มีคุณธรรมด้วยกันใจ พระอรหันต์เขาฐู ฟังทีเดียวก็รู้ว่าใครโม้ไม่โม้ ใครจริงไม่จริง เพียงแต่ท่านมีคุณธรรมของท่าน ท่านไม่สร้างปัญหาใจ

ไอน้ำมันคือสังคมของเขา คือความรู้ความเห็นของเขา เขามีวุฒิภาวะแค่นั้น เขามีความเห็นแค่นั้น ถ้าความเห็นแค่นั้นแล้วก็สาธม้นสังเวช สังเวชว่าความรู้แค่นั้นนะหรือมันเป็นความรู้ในพระพุทธศาสนา ความรู้อย่างนั้นหรือ ความรู้อย่างนั้น เห็นใหม่ หลวงตาท่านพูดบ่อยนะ เวลาคนไปขอท่านมาสร้างมหาวิทยาลัย ท่านบอกว่ามหาวิทยาลัยโจรนะไม่ให้ การศึกษา การศึกษาแบบโจรไง ศึกษาแล้วว่าเป็นของมันไง ทั้งที่ตำราอ่านจบมาแล้วหนังสืออยู่ครบเล่มนั่นแหละ แต่อ่านไปแล้วมันอยู่ในสมองไง แล้วรู้อะไรขึ้นมา ทำอะไรขึ้นมา มันเป็นจริงขึ้นมาใหม่ แต่เวลาท่านขึ้นชม ท่านขึ้นชมมหาวิทยาลัยป่า โคนต้นไม้ ในถ้ำ ในหลืบอบ แล้วมีบุรุษมีสตรีที่มีจิตใจเข้มแข็งเข้าไปค้นคว้าหาจิตใจของตน แล้วพยายามประพฤติปฏิบัติของตน อย่างนั้นท่านถึงขึ้นชม

ท่านพูดประจำ พระกับป่าขาดจากกันแล้วศาสนา มันจะหาไม่ได้ มันจะหาได้เพราะอะไรล่ะ หาได้เพราะการเดินจงกรม การนั่งสมาธิภาวนา การฝึกหัดตัดแปลงตนใจ สำหรับนั้น หัวใจนั้นเปิดหัวใจเถอะ แล้วขอให้ชิมสักชนิดหนึ่ง ครูบาอาจารย์ท่านจะพูดประจำ ขอให้ปฏิบัติเถอะ ธรรมะขอให้ประพฤติปฏิบัติ ขอให้ชวนชวย ขอให้มีการกระทำ มหาวิทยาลัยป่า มหาวิทยาลัยในใจ ในใจมันขุดค้น มันจะค้นคว้าของมัน ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา ปฏิบัติไปมันก็จะมึผลมีถูกไปของมันนั่นแหละ ขอให้ทำไปก่อน แล้วถ้าผิดถูกขึ้นมา ถ้ามีครูบาอาจารย์ เราไปแก้ไขกันตรงนั้น เปิดสำหรับให้ได้ ผอบเขาปิดไว้ก็เปิดไม่เป็น อยากกินๆ เปิดไม่เป็น เปิดหัวใจของตนไม่ได้ ถ้าเปิดหัวใจของตนไม่ได้ก็ดูคนอื่นกินใจ

นี่ก็เหมือนกัน อ่านแต่ตำรับตำรา อ่านเป็นการขึ้นนำ แผนที่ ถ้าแผนที่ที่ดีนะ ค้นคว้าหาขึ้นมา หาหัวใจของตนขึ้นมา ถ้าแผนที่ที่มันผิด มันชี้ไปทางนี้ ไปเลย นี่ก็เหมือนกัน ถ้าแผนที่ที่ถูกลแล้ว แต่เราเองยังทำไม่ถูก เราพยายามทำของเรา ฝึกฝนของเรา

เวลาพลเอกเปรมบอกว่าเกิดบนแผ่นดินไทยต้องสนองคุณแผ่นดินไทย จิตดวงนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ภพสวะ ภพของเรา ชาติของเรา ดินแดนของเรา หัวใจของเรามันพาเราเกิด เราจะทำตอบแทนบุญคุณมันไหม เราจะสนองคุณหัวใจของเราไหม หัวใจที่ทุกข์ๆ ยากๆ มันพาเรามาเกิดอยู่ที่นี่ เราจะสนองคุณมันไหม เราจะมึสติ มีสมาธิดูแลรักษามันไหม แล้วจะรื้อค้นขึ้นมา รื้อค้นขึ้นมา หัวใจดวงนี้ทำให้มันเป็นทองคำ เอโก ธมฺโม ธรรมอันเอก ธรรมทั้งแท้ ธรรมทั้งแท้ อยู่ที่หัวใจดวงนี้ เอวัง